

Apen, alpinisten en een arend

Peter Milders [jurist, historicus en redacteur van Straatgras; pmilders@chello.nl]

Met het verschijnen van *Straatgras* 30, nummer 1, werd in juli 2018 een mijlpaal bereikt: ons museummagazine ging de 30e jaargang in. Deze rubriek blikt precies 30 jaar terug in dit rijke archief van onze museumgeschiedenis. Graag uw aandacht voor deel negen, deze keer samengesteld door Peter Milders, oud-bestuurslid van het museum en al jaren actief als redacteur van *Straatgras*.

Dat er nogal wat veranderd is in *Straatgras* de afgelopen 30 jaar lieten eerdere auteurs van deze rubriek al zien. Maar een aantal zaken bleef ook hetzelfde, waaronder de grote diversiteit aan onderwerpen. Ook toen kon het gaan over de resultaten van onderzoek, een bijzondere aanvulling op de collectie of het verslag van een lezing. De laatste twee edities van *Straatgras* uit (oktober en december) 1993 laten dat goed zien.

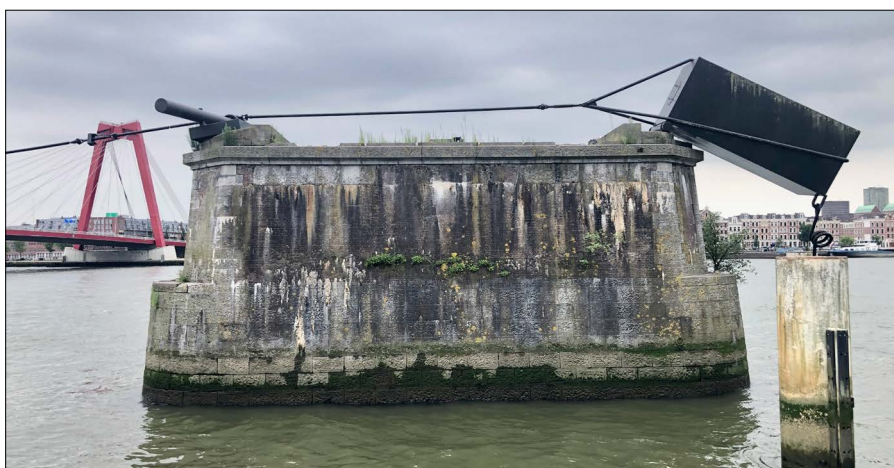
Java-apen en een kerkuil

Erwin Kompanje en Gilbert de Vries doen verslag van hun onderzoek aan de skeletten van een aantal Java-apen* uit een kleine particuliere buitenlandse dierentuin. Daarbij zagen zij dat veel botten ernstige misvormingen vertoonden; een gevolg van de Engelse ziekte (rachitis) was hun conclusie. Die ziekte wordt veroorzaakt door een slecht dieet. Bij navraag was de auteurs gebleken dat de dieren soms een week lang appels te eten hadden gekregen en de week daarop weer iets anders wat de zuinige eigenaar voor een zacht prijsje op de kop had kunnen tikken.

In een artikel over een bijzondere aanvulling op de collectie beschrijft Kees Moeliker het lot van een kerkuil in Vreewijk. Dit dier had na een aanvaring met een vrachtwagen het leven gelaten. Het was toen de eerste Rotterdamse kerkuil in de collectie.* Inmiddels hebben we er zeven meer.

Botanisch alpinisme in Rotterdam

Onder deze titel doet botanicus Remko Andeweg verslag van zijn zoektocht naar varens op de pijlers van de Willemspoorbrug over de Nieuwe Maas die in 1994 werd afgebroken. Toen inventarisatie vanaf de wal en vanuit een bootje onmogelijk bleek, schakelde Remko twee alpinisten in. Nadat de

▲ De bewaard gebleven noordelijke brugpijler in de Nieuwe Maas herbergt behalve het Maasbeeld van Auke de Vries ook nog steeds muurplanten. (Peter Milders)

laatste trein in september 1993 over de brug was gereden kregen zij toestemming om vanaf de brug aan touwen af te dalen en varen op de pijlers in de Nieuwe Maas en de Scheepmakershaven (nabij het Witte Huis) te verzamelen. Onder het verbaasde oog van passerende schippers wisten de alpinisten op 9 oktober van dat jaar onder erbarmelijke weersomstandigheden een grote hoeveelheid varens veilig te stellen. Na determinatie bleek het te gaan om mannetjesvaren, smalle stekelvaren, steenbreekvaren en eikvaren. Een groot deel van de oogst werd in gedroogde vorm toegevoegd aan de herbariumcollectie. Op dit moment is een op die dag op een brugpijler in de Scheepmakershaven verzamelde mannetjesvaren te zien in de tentoonstelling Nationaal Park Rotterdam.*

Dubbele tragiek

Kees Moeliker bespreekt de collectie-aanwinsten, waaronder een stepparend. Deze imposante vogel, die zijn thuisbasis in West-Azië heeft, was in de Rode Zee op een schip beland en via Bremerhaven in Rotterdam terechtgekomen. In een kooi op een

balkon in het Oude Noorden werd het gehavende dier met varkensschnitzels in leven gehouden. Mogelijk ontevreden met dit menu veroorzaakte hij zo veel geluidsoverlast dat hij op last van de politie verhuisde naar Vogelklas Karel Schot. Ondanks operaties in het Sophia Kinderziekenhuis aan enkele gebroken botten werd de vogel uiteindelijk geëuthanaseerd aan het museum overgedragen. Meesterpreparateur Ewold Horn zette hem op.* Het tragische einde van deze arend werd vele jaren later overschaduwd door de gewelddadige dood van Ewold. Na zeven jaar op de Filippijnen gegijzeld te zijn geweest, werd hij in 2019 tijdens een bevrijdingsactie van het leger door zijn gijzelnemers doodgeschoten. Ewold voorbereide 101 vogels voor het museum (zie *Straatgras* 31: 2-3). ◀

* Zowel de kerkuil uit Vreewijk (NMR99890000189) als de stepparend uit het Oude Noorden (NMR99890001318) zijn te zien in de tentoonstelling Biodiversiteit. De Java-aapskeletten worden in het depot bewaard (NMR999000155860, 155920, 156367 en 1656368). De mannetjesvaren heeft collectienummer NMR999900003848.